

З ІСТОРІЇ КАФЕДРИ

Історія Полтавського педагогічного університету нерозривно пов'язана з кафедрою української мови. Мовно-літературна підготовка здійснювалася в Полтавському учительському інституті, пізніше – у Полтавському інституті народної освіти, Полтавському інституті соціального виховання, Полтавському державному педагогічному інституті імені В. Г. Короленка, а нині здійснюється в Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка. Кваліфікацію “Учитель української словесності” здобули тисячі випускників цього вищого закладу. Багато з них стали відомими педагогами, мовознавцями, літературознавцями й письменниками. Досить хоча б згадати педагогів-філологів К. О. Ходосова, В. О. Сухомлинського, учених Г. П. Півторака, О. К. Безпояско, письменників Анатолія Костенка, Антона Макаренка, Бориса Харчука, Леоніда Бразова, Якова Шутька.

На кафедрі української мови працювали відомі лінгвісти й літературознавці: М. Х. Сумцов, А. А. Москаленко, С. П. Самійленко, М. Ф. Алефіренко, М. В. Скаб, М. С. Скаб та ін.

Історія кафедри української мови Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка багата на події, дати, імена. Значний вклад у розвиток лінгвістики, у справу підготовки вчителів-словесників зробили такі мовознавці, як Л. Л. Рогозін, В. Я. Матвеева, М. Т. Безкишкіна, Н. І. Казирод, О. Д. Бондаревська, З. О. Валюх, Д. В. Горбачук, які в різний час працювали на кафедрі української мови.

Кафедру української мови очолювали: 1944-1946 рр. – Євген Михайлович Кудрицький; 1946-1955 рр. – Костянтин Михайлович Кузьмич; 1955-1958 рр. – Марія Федосіївна Кривчанська; 1958-1972 рр. – Петро Семенович Дудик; 1972-1979 рр. – Ганна Пилипівна Денисовець; 1979-1984 рр. – Микола Федорович Алефіренко; 1984-1989 рр. – Ніна Василівна Жигилій.

Із 1989 року на посаді завідувача кафедри працює Микола Іванович Степаненко.

Сьогодні на кафедрі української мови працює 13 викладачів, які досліджують різні галузі лінгвістики: фонетику, фонологію, фоностилістику, словотвір, морфологію, синтаксис, функційну граматику, соціолінгвістику, лінгводидактику. Серед них доктор філологічних наук, професор М. І. Степаненко, кандидат філологічних наук, професор Л. Ф. Українець, кандидати наук, доценти В. М. Єрмак, Л. О. Сологуб, Т. І. Ніколашина, Н. В. Котух, І. Г. Павлова, С. О. Педченко, С. П. Галаур, асистенти Н. М. Лукаш, І. Ю. Кірічек, Р. Г. Шрамко, Л. В. Дейна.

Доцент Л. Ф. Українець закінчила докторантуру (Інститут філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2003-2006 рр.), доцент С. О. Педченко закінчила аспірантуру (Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, 2006-2009 рр.), успішно захистила кандидатську дисертацію у формулюванні “Семантика і функціонування модальних часток у сучасній українській літературній мові”, доцент С. П. Галаур закінчила аспірантуру (Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, 2007-2010 рр.), успішно захистила кандидатську дисертацію у формулюванні “Префіксально-прийменникова кореляція дієслівного предиката”, асистент Н. М. Лукаш закінчила аспірантуру (Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, 2006-2009 рр.), успішно захистила дисертацію у формулюванні “Лексична і граматична реалізація предикатів кількості в українській мові”, асистент І. Ю. Кірічек закінчила аспірантуру (Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г.

Короленка, 2007-2010 рр.), успішно захистила дисертацію у формулюванні “Синтагматика відносних прикметників сучасної української мови”, асистенти Р. Г. Шрамко, Л. В. Дейна – випускники аспірантури (Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, 2008-2011 рр., 2011-2014 рр.), наразі завершують роботу над дисертаційними дослідженнями.

Професор М. І. Степаненко, доценти В. М. Єрмак, Т. І. Ніколашина, Л. О. Сологуб, І. Г. Павлова, Н. В. Котух, С. О. Педченко, С. П. Галаур, асистенти Н. М. Лукаш, І. Ю. Кірічек, Р. Г. Шрамко, Л. В. Дейна – випускники філологічного факультету (нині – факультет філології та журналістики) Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Теми, які досліджують понад 20 років науковці кафедри, – “Слово і його системні зв’язки в мові й мовленні”, “Речення як багаторівнева одиниця”. Підсумок цієї діяльності – вихід у світ збірників наукових праць за ред. професора М. І. Степаненка: “Слово і його системні зв’язки в мові й мовленні” (1992), “Слово і мовні рівні” (1993), “Слово в лексичній і граматичній системі мови” (1994), “Слово в аспекті функціонування” (1995), “Українська мова і сучасна мовна ситуація в Україні” (1998), “Наукові записки” (1998), “Грамматика української мови у функціональному висвітленні” (2000), “Проблеми лінгводидактики” (2001), “Проблеми функціональної граматики, фонетики, лінгводидактики” (2002), “Проблеми фонетики, функціональної граматики й лінгводидактики” (2003), “Питання граматики, стилістики, лінгводидактики” (2004), “Проблеми фонетики, лексикології, граматики, лінгводидактики” (2006), “Проблеми фонетики, лексикології, граматики, стилістики української мови” (2007), “Актуальні проблеми граматики, лексикології, лінгвостилістики, лінгвометодики” (2008), “Проблеми соціолінгвістики, фоностилістики, граматики, журналістики та методики навчання української мови” (2010); монографій, авторами яких є З. О. Валюх (“Словотвірна парадигматика іменника в українській мові”. – К.; Полтава, 2005), М. І. Степаненко (“Взаємодія формально-граматичної і семантичної валентності у структурі словосполучення та речення”. – К., 1997; “Просторові поширювачі у структурі простого речення”. – Полтава, 2004; “Історія, грамматика, поетика українського слова”. – Полтава, 2008; “Публіцистична спадщина Олесея Гончара (мовні, навколумовні й деякі інші проблеми)”. – Полтава, 2008; “Літературний простір “Щоденників” Олесея Гончара”. – Полтава, 2010; “Світ в оцінці Олесея Гончара: аксіосфера щоденникового дискурсу письменника”. – Полтава, 2012; “Думки вголос і про себе”. – Полтава, 2013).

Кафедра підтримує наукові зв’язки з Інститутом української мови, Інститутом мовознавства імені О. О. Потебні НАН України.

Із 2006 при кафедрі діє аспірантура, а з 2009 – докторантура.

Кафедра української мови продовжує славні традиції й готує науковців, висококваліфікованих учителів рідної мови і літератури, дбає про те, щоб українська мова активно розвивалася на теренах Полтавщини – споконвічно українського краю, якому доля відвела історичну й географічну центральність, колиски української національної літературної мови.